

Ammatillisista perustutkinnoista työelämään – Arviointi työllistymisen tukemisesta sekä urasuunnittelu- ja työelämävalmiuksista

9.4 Tutkinnon suorittaneiden ammatillinen perusosaaminen ja yleiset työelämätaidot

Työnantajat arvioivat palkkaamiensa vastavalmistuneiden nuorten ammatillisen perusosaamisen pääosin hyväksi tai kohtalaiseksi – kehittämistarpeita on erityisesti ajanhallintaan ja työturvallisuuteen liittyvässä osaamisessa

EK:n jäsenyrityksistä noin puolet arvioi palkkaamiensa vastavalmistuneiden nuorten ammattitaidon hyväksi, 40 prosenttia kohtalaiseksi ja noin 10 prosenttia huonoksi. KT:n kyselyyn vastanneista työnantajista lähes 60 prosenttia arvioi vastavalmistuneiden perustietojen hallinnan hyväksi, noin 40 prosenttia kohtalaiseksi ja vain muutama prosentti huonoksi. Työtehtävien käytännön osaamisen arvioi hyväksi hieman alle puolet KT:n kyselyyn vastanneista ja vastaavasti hieman alle puolet piti osaamista kohtalaisena. Heikoksi osaamisen arvioi vajaa kymmenesosa.

Suomen Yrittäjien jäsenyritysten arviot olivat jonkin verran kriittisempiä: runsas kolmannes piti palkkaamiensa vastavalmistuneiden nuorten perustietojen hallintaa ja vajaa 40 prosenttia työtehtävien käytännön osaamista hyvänä. Noin puolet arvioi osaamisen molemmilla taitoalueilla kohtalaiseksi, ja huonoksi alle viidennes.

KT:n kyselyyn vastanneiden työnantajien arvioissa ajanhallintaan ja työturvallisuuteen liittyvä osaaminen nähtiin heikoimmaksi. Myös Suomen Yrittäjien kyselyssä ajanhallinta arvioitiin heikoimmaksi osa-alueeksi, ja myös työturvallisuusosaamisessa oli monen työnantajan mukaan puutteita.

Työnantajien näkemyksissä oli jonkin verran eroja työnantajatyypeittäin. KT:n kyselyyn vastanneet arvioivat vastavalmistuneiden osaamisen keskimäärin myönteisemmin kuin Suomen

Yrittäjien jäsenyritykset, joiden arviot olivat kriittisempiä erityisesti perustietojen hallinnan ja käytännön työtehtävien osaamisen osalta.

Työnantajat arvioivat palkkaamiensa vastavalmistuneiden nuorten yleiset työelämätaidot hieman heikommaksi kuin ammatillisen osaamisen – kehitettävää paineensietokyvyssä ja oma-aloitteisuudessa

Työnantajat arvioivat vastavalmistuneiden nuorten yleiset työelämävalmiudet kokonaisuudessaan hieman heikommaksi kuin ammatilliset perustaidot. Vastavalmistuneiden vahvuuksina työnantajat pitivät uusien asioiden omaksumiskykyä, sosiaalisia taitoja, kykyä ottaa vastaan palautetta ja vastuullisuutta. Sen sijaan nuorten paineensietokyky, oma-aloitteisuus ja kyky tehdä työhön liittyviä kehittämissuhteita arvioitiin heikommiksi. Suomen Yrittäjien jäsenorganisaatioista melko monet pitivät myös vastavalmistuneiden yrittävää asennetta heikkona.

Työnantajat arvostavat palkkaustilanteessa ammatillista perusosaamista, oppimiskykyä ja sosiaalisia taitoja

Palkatessaan vastavalmistuneita nuoria työnantajat korostavat ammatillisen perusosaamisen ohella kykyä omaksua uusia asioita, noudattaa sääntöjä ja ohjeita sekä toimia sosiaalisissa tilanteissa. Tärkeiksi nähdään myös oma-aloitteisuus ja vastuullisuus. Sen sijaan työnantajat eivät odota vastavalmistuneilta vielä valmiuksia tehdä työhön liittyviä kehittämissuhteita tai arvioida omaa toimintaa tai suoritusta.

Arvostuksissa on myös eroja työnantajatyypeittäin. Esimerkiksi Suomen Yrittäjien jäsenet arvostavat eniten oma-aloitteisuutta, yrittävää asennetta ja itsenäistä työskentelyä, kun taas KT:n kyselyyn vastanneet korostavat työssä tarvittavien perustietojen hallintaa, sosiaalisia taitoja ja työtehtävien käytännön osaamista.

Tutkinnon suorittaneiden mukaan ammatilliset perustaidot vahvistuivat hyvin, mutta yrittäjyysvalmiudet ja paineensietokyky kehittyivät heikommin koulutuksen aikana

Perustutkinnon suorittaneista vastaajista noin 80 prosenttia koki työssä tarvittavien perustietojen hallinnan ja työtehtävien käytännön osaamisen kehittyneen hyvin koulutuksen aikana. Myös työturvallisuuteen, sääntöjen noudattamiseen sekä työkielen hallintaan liittyvän osaamisen

arvioitiin kehittyneen hyvin. Sen sijaan ajanhallinnan sekä tieto- ja viestintätekniikan taitojen koettiin kehittyneen taitoalueista heikoimmin.

Perustutkinnoista valmistuneet toivat vastauksissaan esiin, että he olisivat kaivanneet enemmän käytännön harjoittelua oppilaitoksessa ennen työelämässä oppimista. Osa toivoi myös, että koulutus olisi tuottanut vahvempaa osaamista työelämän tarpeiden mukaan vaihtelevissa ammattispesifeissä taidoissa.

Yleisistä työelämävalmiuksista tutkinnon suorittaneet kokivat kehittyneensä parhaiten vastuullisuudessa, itsenäisessä työskentelyssä, oma-aloitteisuudessa ja kyvyssä omaksua uusia asioita. Selvästi heikoimmin kehittyneiksi koettiin yrittäjyysvalmiudet, paineensietokyky sekä kyky tehdä työtehtäviin liittyviä kehittämis ehdotuksia. Nämä tutkinnon suorittaneiden näkemykset osaamisensa kehittymisestä vastaavat pääosin myös työnantajien arvioita vastavalmistuneiden osaamisesta.